

REZUMAT

În perioada de timp 1990-2010, în agricultura României s-au petrecut importante transformări structurale care au creat dezechilibre privind dimensiunea exploatațiilor, nivelul de înzestrare cu mijloace mecanice, asigurarea cu factori de producție cu efecte directe asupra performanțelor economice.

În etapa următoare, se impune realizarea unui sistem agroindustrial modern prin crearea unor organizații de producție competitive în cadrul agriculturii Uniunii Europene.

Una dintre căile de revigorare a agriculturii românești din punct de vedere productiv și economic reprezintă organizarea producției agricole în sistem integrat. Efectele pe care le determină acest proces sunt multiple, atât din punct de vedere economic și cât și social.

Dintre ramurile agriculturii, legumicultura se pretează cel mai bine procesului de integrare. Varietatea produselor legumicole, eșalonarea acestora în perioada de vegetație, posibilitatea producerii legumelor în spații protejate, precum și diversitatea produselor prelucrate sunt elemente care favorizează procesul integrării.

Teza de doctorat cu titlul „*Studii privind integrarea producției legumicole în județul Galați*” are ca scop principal realizarea, în primul rând, a unui studiu diagnostic a situației legumiculturii din zonă și în al doilea rând, proiectarea unui sistem integrat de prelucrare și valorificare a producției legumicole la nivelul unei microzone reprezentative din județul Galați.

În cadrul proiectului de cercetare s-a urmărit realizarea următoarelor obiective:

- studiul surselor bibliografice, interne și străine, privind cooperarea și integrarea producției agricole, în general și a producției legumicole în special, o atenție aparte s-a acordat studiului factorilor care influențează dezvoltarea ramurii legumicole;

- studiu diagnostic privind cadrul natural, economic și social a județului Galați, în vederea identificării elementelor specifice de favorabilitate pentru legumicultură;
- caracterizarea de ansamblu a microzonei Tecuci, reprezentativă pentru dezvoltarea legumiculturii pe plan național;
- studiu privind procesul de integrare a producției legumicole în microzona Tecuci;
- proiectarea unui sistem integrat de tip cooperatist de producere și valorificare a produselor legumicole în comuna Matca din microzona Tecuci, sistem pilot pentru integrarea producției legumicole, în care centrul integrator îl constituie fabrica de prelucrare a legumelor;
- stabilirea eficienței economice a sistemului pilot integrat a producției legumicole.

Teza de doctorat este structurată în 7 capitole, o secțiune de concluzii și propuneri și o bibliografie.

Primul capitol al tezei se intitulează „Aspecte teoretice și stadiul cercetărilor privind integrarea producției agricole”. În cadrul acestui capitol, în prima parte, a fost dezvoltat conceptul de integrare pornind de la interpretarea pe care o dau diferiți autori. S-a acceptat definiția prin care integrarea reprezintă *„ansamblul de activități care începe de la proiectarea și realizarea produsului brut de către agricultor și se termină cu ajungerea produsului alimentar la consumatorul final”*. În continuare sunt prezentate principalele forme de integrare agroalimentară existente în România și pe plan mondial, cu o atenție aparte asupra unor țări cu agricultură dezvoltată : SUA, Franța, Olanda, Danemarca.

Un subcapitol este rezervat descrierii resurselor și factorilor de producție din legumicultură: factorii climatici, solul, hrana, prezentând și elementele de specificitate ale acestora existente în județul Galați.

Ultima parte a acestui capitol tratează stadiul cercetărilor privind integrarea producției legumicole, pornind de la concept, forme de integrare, particularități, factori favorizanți și defavorizanți ai procesului de integrare și încheind cu experiența mondială în domeniul integrării producției agricole.

Capitolul II are drept conținut „Scopul cercetării, obiectivele urmărite și metodologia de cercetare utilizată”. În prima parte este prezentat scopul proiectului de cercetare reprezentat de teza de doctorat și obiectivele specifice urmărite. În continuare, autorul prezintă, în sinteză, etapele cercetării, metodele și procedeele utilizate. Ca sursă de informații, a utilizat documentele cu caracter statistic existente la DJS și DADR Galați, buletine ale unor lucrări științifice interne și internaționale de specialitate, diferite cărți și tratate în domeniul

tezei de doctorat, date neoficiale existente la primăriile din zonă. O bună parte din baza informațională am obținut-o prin investigații directe în teritoriu. Dintre procedeele utilizate în culegerea informațiilor menționăm: chestionarul, interviul, extragerea directă de date, iar pentru prelucrarea acestora, s-a utilizat comparația, analiza indicatorilor și indicilor specifici, monografia și procedeul grafic. Cercetarea a vizat aspecte la nivelul județului Galați, a fost adâncită la bazinul legumicol Tecuci, iar studiul de caz a fost localizat în comuna Matca.

În cadrul **Capitolului III** intitulat „Cadrul natural și situația dezvoltării agriculturii în județul Galați”, autorul se ocupă, în prima parte, de particularitățile naturale ale județului Galați care influențează în mod direct sau indirect dezvoltarea legumiculturii. Aspectele tratate se referă la așezarea geografică, relieful, elementele climatice (temperaturile, precipitațiile, vânturile), hidrografia și hidrologia, solurile, vegetația.

Studiul acestor condiții a scos în relief favorabilitatea pentru dezvoltarea culturilor legumicole, în special datorită accesului la sursele de apă, regimului temperaturilor și calității solurilor.

În partea finală a capitolului este descris în mod succint nivelul de dezvoltare al agriculturii județului.

Capitolul IV are ca obiect „Studiu diagnostic privind microzona legumicolă Tecuci”. Această microzonă, reprezentativă din punct de vedere legumicol pentru județul Galați și chiar la nivel național, cuprinde centrul urban Tecuci și comunele limitrofe Matca, Drăgănești, Movileni și Cosmești.

Microzona are un număr de 71.000 locuitori, din care circa 10% sunt salariați. Peste 50% din populația aptă de muncă este ocupată în exploatațile agricole individuale, care au ca principal obiect de activitate legumicultura. Numărul total de salariați ocupați în agricultură este de numai 2,43%, iar cel din industria prelucrătoare (agricolă) este de 15,42%. Populația activă, pe ansamblul microzonei, este de 27.135 persoane, iar dintre acestea, populația ocupată deține 85,3%. Gradul de ocupare cel mai ridicat este în municipiul Tecuci, urmat de comuna Matca. Analizați în ansamblu, indicatorii demografici sunt pozitivi, cu toate că s-a manifestat un reflux economic și a crescut nivelul migrației.

Capitolul V, important în economia lucrării are drept conținut „Dezvoltarea legumiculturii în microzona Tecuci”. Acest bazin deține o suprafață de teren arabil de 22.903 hectare, reprezentând circa 8% din suprafața arabilă a județului Galați. Sectorul privat este preponderent reprezentând 97% din suprafața agricole a microzonei.

În ce privește structura culturilor se constată ca suprafețele ocupate cu legume, dețin pe ansamblul microzonei 10,93%. Cele mai mari ponderi se găsesc în localitățile Cosmești –

15,3%, Tecuci – 13,4%, Matca – 12,5%. Împreună cu culturile de pepeni, suprafața ocupată este de 15,79%.

În ce privește structura culturilor legumicole se constată că ponderea o deține cultura tomatelor timpurii și de vară, care împreună cu tomatele de toamnă ocupă, în anul 2009, 40% din suprafață.

Dintre celelalte culturi se distinge cultura de castraveți cu 11%, urmată de cultura de ardei cu 9,6%. O apreciere generală arată că practic se cultivă toate culturile cu favorabilitate în România și fluctuațiile pieței de legume proaspete.

În condițiile în care legumicultorii din zonă au început să practice tehnologii moderne, în special olandeze, utilizând material biologic din import și simulatori de creștere, producțiile obținute au devenit competitive pe piață. Dintre cele patru comune existente în microzona Tecuci, cele mai ridicate producții se obțin în comuna Matca.

De exemplu, la tomate, producțiile medii au atins 70 tone/ha, la castraveți 50 tone/ha, iar la varza de toamnă, 50 tone la hectar.

În celelalte comune producțiile sunt mai mici, chiar la jumătate, justificate prin tipul diferit de tehnologie aplicat.

Ținând cont de ponderea suprafețelor cultivate și de nivelul producțiilor medii, volumul cel mai ridicat al producțiilor totale legumicole se obține de la cultura tomatelor, el reprezentând 40,42% din totalul legumelor recoltate. Pe locurile următoare se situează producțiile totale de castraveți – 12,91% și vinete – 7,66%.

În ce privește nivelul indicatorilor economici, analiza a arătat că nivelul cheltuielilor totale efectuate pentru culturile de legume și pepeni pe ansamblul bazinului legumicol Tecuci, în anul 2007, a fost de 77.475 milioane lei (18,5 milioane euro), ceea ce reprezintă un efort financiar important pentru agricultură. El a variat de la un an la altul în funcție de structura culturilor și prețurile fluctuante, dar, pe ansamblu, volumul financiar este ridicat. Veniturile obținute de legumicultorii din bazinul legumicol Tecuci, în perioada 2007-2009 a variat în funcție de producțiile obținute și prețurile de valorificare.

Studiile au arătat că numai societățile comerciale cultivatoare de legume și câteva gospodării individuale au avut încheiate contracte cu fabricile de conserve. Restul producătorilor și-au valorificat producțiile pe piața liberă în condiții nu întotdeauna avantajoase.

Analizând profitul realizat de producătorii de legume, în cei trei ani analizați, se observă diferențe de la o localitate la alta. Pe ansamblu, profitul realizat în anul 2009 la

cultura legumelor a fost de 57.532 milioane lei, cu o rată a rentabilității de 98,58%. Se poate aprecia că în bazinul legumicol Tecuci cultura legumelor este rentabilă, cu rezultate economice superioare celorlalte culturi din microzonă.

În **Capitolul VI** s-a efectuat „Analiza gradului de integrare a producției legumicole din microzona Tecuci”.

Studiile au arătat că, în cadrul arealului studiat, producția legumicolă prezintă un grad redus de integrare prin faptul că cea mai mare parte a producției este valorificată în mod neorganizat, fără a exista un lanț integrat, în care profitul obținut prin procesul de prelucrare să fie distribuit în mod echitabil între partenerii de realizare a produsului finit.

Din totalul producției obținute, numai 11% este destinată prelucrării prin industrializare de către întreprinzători independenți. Dintre legumele obținute, procentele cele mai mari privind industrializarea le dețin: fasolea păstăi – 61,8%, conopida – 59,3%, ceapa uscată și vinetele cu 36-37%. Producătorii legumicoli din zonă ar obține profituri mai ridicate dacă cea mai mare parte a producției ar fi integrată printr-un sistem cooperativ de condiționare, ambalare, depozitare, prelucrare industrială și valorificare în condiții de competitivitate avantajoasă.

Capitolul VII deține ponderea lucrării și are ca titlu „Proiect privind integrarea producției legumicole în comuna Matca”. În cadrul acestui proiect se propune integrarea, prin cooperare, a producției legumicole, realizând un complex industrial de condiționare și prelucrare a legumelor în comuna Matca din bazinul legumicol Tecuci. Alegerea comunei s-a bazat pe favorabilitatea privind cultura legumelor, pe tradiția existentă și prin faptul că în prezent, o suprafață importantă din terenul arabil este destinată culturii legumelor. În comună nu există o întreprindere de prelucrare a produselor legumicole.

Sortimentul de legume prelucrate are în componență: conserve de legume în apă cu sare tip murături, conserve în oțet, mâncăruri de legume, la nivelul cerințelor și normelor europene de calitate competitive pe piața internă și externă.

Valoarea totală a investiției, calculată pe bază de deviz, se estimează a fi de 750.000 euro, din care valoarea construcției reprezintă 380.000 euro, iar dotările și utilajele – 250.000 euro. Capitolul cuprinde structura sistemică a fabricii și schemele tehnologice pe flux de fabricație ale principalelor produse legumicole industrializate (zacuscă, tocană, castraveți în oțet, conserve în apă etc.). Sunt prezentate elemente structurale ale devizelor de cheltuieli pe tipuri de produse prelucrate, veniturile estimate și profitul evaluat a se obține atât pe ansamblul obiectivului, cât și pe tipuri de produse de legume. Calculele arată că cheltuielile anuale de producție se cifrează la 4.247 mii lei, veniturile la 5.934 mii lei iar profitul brut la

1.687 mii lei. Calculele sunt efectuate pentru anul III de funcționare. În primii doi ani, profitul estimat este mai redus. Termenul de recuperare a investiției este de 3 ani.

Capitolul cuprinde și calculul indicatorilor financiari specifici: rata rentabilității economice a activelor – 41,46%; rata rentabilității financiare – 32,8%; rata rentabilității resurselor consumate – 33,36%; rata rentabilității veniturilor 28,43%; marja profitului brut – 28,43%; ponderea cheltuielilor de personal în cheltuiiala totală – 9,51%; productivitatea muncii – 237.388 lei/salariat; pragul de rentabilitate – minim 1.310 mii lei vânzări. Termenul de recuperare a investiției este de 3 ani.

Finalul lucrării cuprinde un set de concluzii rezultate din conținutul cercetării, menționând avantajele economice și sociale ale integrării producției legumicole din zonă.

O parte din rezultatele obținute în urma studiilor efectuate pentru întocmirea tezei de doctorat au fost prezentate în cadrul unor simpozioane științifice.

Teza de doctorat constituie o sursă de informații atât pentru specialiștii din domeniu, cât și pentru micii producători legumicoli care doresc să-și integreze producția de legume în vederea creșterii eficienței economice.